

PAPIEREN EU-DEMOCRATIE HEEFT HOGE(RE?) PRIJS

PETER VAN HAM

Het kan allemaal wel zo zijn dat Nederland afhankelijk is van de burens. Het kan ook best zo zijn dat we de EU nodig hebben voor onze welvaart en dat we daarvoor eigenlijk meer zeggenschap moeten overhevelen naar Brussel. Maar hoe moeten we dat doen? Of beter gezegd, hoe houdt de Nederlandse kiezer nog invloed op het Europese besluitvormingsproces? Dat vroegen we aan Peter van Ham. Zijn pessimistische antwoord: "De Europese Unie en democratie zijn als water en vuur."

In Nederland demonstreren we wat af. We houden stille marsen, of *occupyen* het Damrak tegen het kapitalisme. Maar als de Nederlandse democratie wordt ontmanteld, blijft het stil. Geen clowneske bezettingen, geen fluitconcerten op het Malieveld - de Hollander staat immers in de file richting de zon in de hoop dat het allemaal niet zo'n vaart zal lopen. In slaap gesust door onze minister van Financiën die bezweert dat de Nederlandse schatkist al het geld zal terugkrijgen van Griekenland, Italië en Spanje ('met rente!'). En door politieke leiders die ons verzekeren dat ze de Nederlandse soevereiniteit niet aan Brussel zullen 'verkwanselen'. Maar achter de schermen liggen de plannen voor de vergaande fiscale en politieke unie al lang klaar. En dat betekent voor Nederland maar één ding: we verliezen snel veel zeggenschap over hoe wij ons land willen inrichten en besturen; wat we willen doen en willen bereiken. In plaats daarvan wordt ons de fopspeen van de 'Europese democratie' aangeboden.

Maar de Europese Unie en democratie zijn als water en vuur - het gaat niet samen. Het Europese Parlement is een bureaucratisch gedrocht waar we eens in de vijf jaar voor mogen stemmen. Soms zien we een paar Nederlandse Europarlementariërs voorbijkomen, maar verder horen we nooit wat van ze. Wie er in het EP zitten en wat ze doen? De 'Europese burger' heeft geen enkel idee! De Europese commissarissen die de EU besturen worden benoemd middels ondoorzichtige procedures die nog het meest lijken op de selectie

van de paus in het Vaticaan: er is witte rook, en we hebben een nieuwe Commissie! De Europese Raad is nog het meest democratisch, ware het niet dat alle kleine(re) landen sinds de invoering van meerderheidsbesluitvorming eenvoudig weggestemd kunnen worden door het Brits-Duits-Franse triumviraat.

Om de 'EU-democratie' wat op te leuken, bestaat er sinds kort de mogelijkheid om via één miljoen handtekeningen een petitie in te dienen - geheel vrijblijvend, natuurlijk. En de meeste EU-organen hebben inmiddels hun eigen Facebook-pagina's en Twitteraccounts, om de illusie van communicatie en transparantie een eigentijds tintje te geven. Dit alles moet verhullen dat er van werkelijke democratie in de EU geen sprake is. Democratie is immers veel meer dan het intekenen van een fraai institutioneel organigram - die bestond op papier in de DDR ook. Democratie kan alleen maar functioneren als er een werkelijk gevoelde solidariteit tussen mensen bestaat, een geleefde en gedeelde verantwoordelijkheid tussen mensen. Met andere woorden, wanneer er sprake is van een zogenaamde 'demos'.

Maar die Europese demos is er niet en zal er voorlopig ook niet komen. Alleen al het binnenlaten van miljoenen vreemdelingen in de EU zorgt hiervoor. Zover er al sprake is van een Europees volk met een gedeelde geschiedenis en waarden, dreigt dit door het opengrenzenbeleid en de Europese uitbrei- >

Er is geen Europese demos en die zal er voorlopig ook niet komen.

- > ding verder te verwateren. Wat overblijft, zijn verbouwereerde Europese burgers die het gemakkelijk vinden ook op Mallorca en Kreta met de euro te kunnen betalen. Maar die ook zijn gaan begrijpen dat ze niets te

vertellen hebben over de toekomst van het 'Europese Project'. Dit was nog tot daar aan toe zolang dit Project redelijk functioneerde: *output*-legitimiteit, heet dat. Maar nu de EU heeft laten zien dat het roekeloos met ons aller geld omgaat, is ook deze vorm van legitimiteit van de baan. Je zou verwachten dat Europa's politieke elite zich daarom bescheiden en ootmoedig opstelt en dagelijks *mea maxima culpa* zou verkondigen.

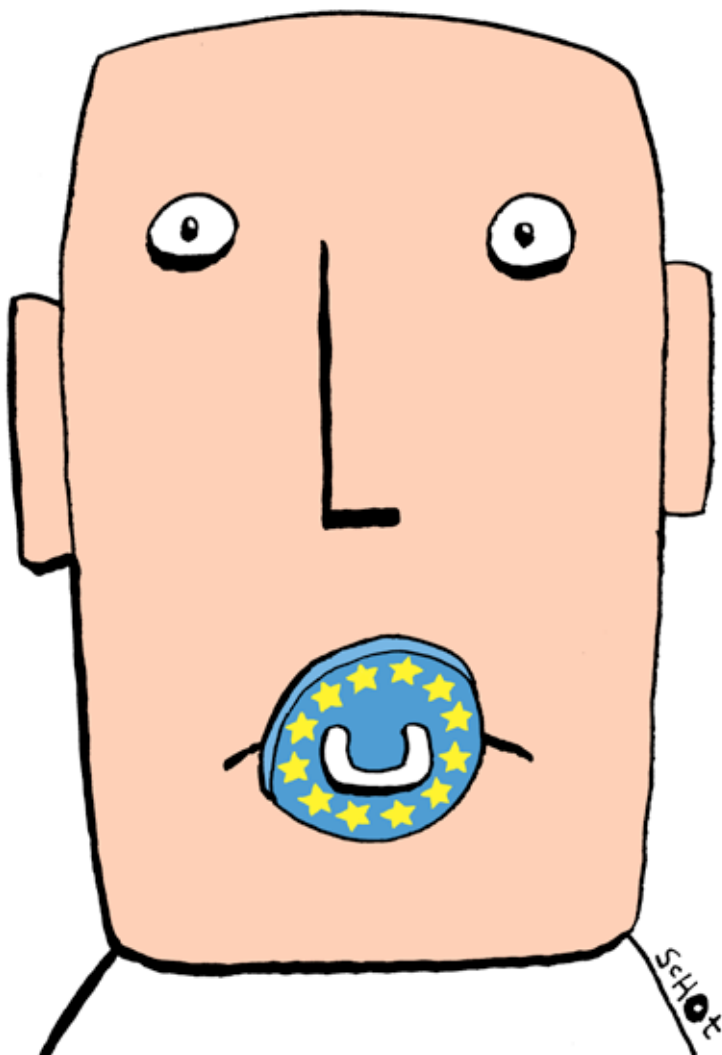
Niets is echter minder waar. 'Meer Europa', juist nu! is het motto. De Europese burger wordt bang gemaakt met de opkomst van China en India, hetgeen zou bewijzen dat alleen continenten nog een levensvatbare politieke en economische eenheid vormen in een globaliserende wereld. Bovendien wordt gesuggereerd dat Europa zonder een sterke EU weer zal afglijden richting het verfoeide nationalisme. Deze angst moet de Europese burger doen buigen voor de onvermijdelijke Europese Politieke Unie, die natuurlijk niet 100% democratisch kan zijn, maar waarvan wel weer *output*-legitimiteit wordt verwacht. Misschien zouden we hier eens goed en zorgvuldig over moeten nadenken. De EU stapt in de Politieke Unie, wetende dat er geen Europees volk is, geen solidariteit en geen duidelijke, transparante democratische procedures en instellingen. In geen enkele EU-lidstaat wordt er een referendum gehouden, er is nergens een brede maatschappelijke discussie; niets. Dit is toch op het eerste gezicht wel wat vreemd. Maar vanuit het gezichtspunt van de huidige (Europese) politieke elite is het alleszins begrijpelijk. Want wat zou een dergelijk referendum anders zijn als een vonnis over de zeperds van de opeenvolgende kabinetten van PvdA, CDA, VVD en D66? Het zijn onze eigen politieke leiders die ons de euro hebben aangesmeerd – waar ook Griekenland, Spanje en Italië aan mochten deelhebben. Elk referendum over de Europese Politieke Unie geeft daarom ook een oordeel over decennia Nederlands Europabeleid.

Traditionele middenpartijen zijn voor de bezorgde, eurosceptische kiezer geen optie.

Ondertussen krijgen de Brusselse technocraten en nationale ambtenaren de ruimte om

zonder noemenswaardige democratische controle hun plannen ten uitvoer te brengen. Het resultaat is ontluisterend: een grijze moloch die zich overal mee gaat bemoeien zonder verantwoording af te leggen aan Europese burgers. Nederland heeft een lange en trotse geschiedenis van vrijheid en democratie. Nederlanders hebben hun vrijheid bevochten op Spanje, Frankrijk, Engeland, Duitsland en de Sovjet-Unie, in de hoop de eigen identiteit te waarborgen. En nu? We geven zonder slag of stoot onze soevereiniteit op, in ruil voor een ondoorzichtige, ondemocratische Europese Politieke Unie. In dit Nieuwe Europa zal Nederland keer op keer worden weggestemd en zal het oekazes vanuit Brussel moeten accepteren waar de meerderheid van de Nederlanders mordicus op tegen is. Dus waar moet de ongeruste Nederlandse burger dan op stemmen op 12 september? Traditionele middenpartijen zijn voor de bezorgde, eurosceptische kiezer geen optie. Dus dan maar SGP, SP, PvdD of PVV? Dat juist deze partijen aanhang (en zetels) winnen, is dan ook niet vreemd. De consequenties van het falen van de Nederlandse middenpartijen en de Europese schijn democratie zijn voorspelbaar en onvermijdelijk. De *Politikverdrossenheit* zal spoedig omslaan in radicalisering en populisme. Het blijft wellicht nog eventjes stil op het Malieveld. Maar niet meer voor lang...

Brussel: 'you may have any color as long as it is black'

- Barry Madlener

**tussen
EUforie
en
EUfobie ...**

**'l'europe c'est nous,
l'europe c'est vous**

www.**euforum**.nl
inhoud voor het Europa-debat